

правдиво передають особливості усно-розмовного мовлення персонажів. Фонетичну специфіку волинських говірок, яку відтворив автор, прослідковуємо майже в усіх репліках персонажів.

Напр. : «– Я того... Їден свій спосіб попробую...».

Серед лексичних діалектизмів у романі Володимира Лиса найбільш частотними є іменники та дієслова: *фершалка, на деньці конверта, бакун, бурцегарня, бульба, старий шкарбун, пороччє, махорка, цурпалок, майтечки, політок (підліток), крипа (човен), к'яти (квіти), вар'ятський здебурок (учинок), холєра ясна, заказано (заборонено), лопає (їсть), втарагнути, здіватися, щитай, мувите.*

Напр. : «– Геть дівчисько, – подумав Яків. – Політок підраний».

Отже, у романі Володимира Лиса доречно використані діалектизми є потужним засобом експресії, вдалим відтворенням місцевого колориту, а також яскравим творенням художніх образів, опису життя і побуту українців на Волині.

ДІАЛЕКТИЗМИ У РОМАНІ ПЕТРА КРАЛЮКА «СИЛЬНІ ТА ОДИНОКІ»

Мокляк Я.

Національний університет «Львівська політехніка»

Кафедра прикладної лінгвістики

Moklyakyarinka84@gmail.com

Науковий керівник – **Микитюк О. Р.**, к. ф. н., доц., доцент кафедри української мови Національного університету «Львівська політехніка»

Метою моєї роботи є дослідження діалектизмів на прикладі твору Петра Кралюка «Сильні та одинокі».

Сьогодні діалектизми, на жаль, не є поширеними, проте в художніх творах вони використовуються з метою надання мовної характеристики персонажів, для відтворення колориту певної місцевості та для увиразнення мовлення.

Мова твору Петра Кралюка «Сильні та одинокі» належить до південно-західного наріччя. Діалектизми роману можна поділити на такі групи: лексичні, словотвірні, морфологічні.

Серед діалектизмів, використаних у романі «Сильні та одинокі», найбільш частотними є лексичні діалектизми. Зокрема такі: *«дїтвак», «малюха», «кордупель», «хлоп», «пін», «лахи», «батяр», «мешти», «льох», «кобіта», «газда», «пляц», «вислід», «спацерувати», «коц»,*

«кріс», «ненза», «гонор», «кримінал» (в значенні «тюрма»), «вождь» (авторитет, лідер), «ліпше» (краще), «себто».

У творі автор використовує їх так: «Він, наче якийсь *батяр*-гульвіса, співав на вулиці, порушуючи спокій громадський» [1, с. 35]; «Наступного дня, коли Степан сидів у *криміналі*, стався атентат, до якого він ретельно готував людей» [1, с. 51].

Більшість діалектизмів роману належать до галицького говору. Упродовж років землі Західної України були під владою спершу, Австро-Угорщини, а пізніше Польщі, що, безумовно, позначилося на мові місцевості.

Також поміж лексичних діалектизмів наявні дієслова, що є синонімами часто з виразним експресивним забарвленням. Наприклад: «*спацерувати*», «*зафундувати*», «*балакати*», «*видіти*»: «Незручно ходити в злиденному одязі львівськими вулицями, де *спацерує* пишне панство» [1, с. 45].

Цікавим є лексичний діалектизм «*хрунь*», який не лише означає лайливе «*свиня*, *груба*, *підла людина*», але також у Галичині так називали виборців, які продавали свої голоси. Ось як це подається у тексті: «... Знаєте, провадив він своє далі, той Бережницький був *хрунем*». І захрунькав по-свинячому. Бо ж *хрунь* – то свинтус: йому аби наїстися й вилежаться. І так же в ситості, допоки не заколють» [1, с. 37].

Серед словотвірних діалектизмів можна виокремити: «*білоглова*», «*хворування*», «*родителька*», «*горівка*», «*содіяти*», «*одчайдухи*», «*черлений*», «*ниньки*».

Серед морфологічних діалектизмів найпоширенішими є такі, що відрізняються від нормативних для літературної мови віднесеністю до інших граматичних підкласів, парадигм: «*хотять*», «*баче*», «*сеї*», «*сього*». Зрідка у творі можна побачити застарілі форми займенників при дієсловах, наприклад «*най ся ховає*».

Отже, в романі Петра Кралюка «Сильні та одинокі» діалектизми вживаються з певною стилістичною метою, вони відіграють велику роль в характеристиці персонажів, допомагають передати атмосферу певної території в різний історичний період. Діалектизми, водночас, виконують пізнавальну функцію, адже знайомлять читача з предметами побуту, господарювання, виробничої діяльності, звичаїв.

Література

1. Кралюк П. М. *Сильні та одинокі*. Київ: Ярославів Вал, 2011. 280 с.